

# İZMİR ÇOCUK ve GENÇLİK KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU RAPORU

İzmir Barosu Çocuk Hakları Komisyonu 2013

İzmir Barosu İnsan Hakları Merkezi Cezaevi Komisyonu 2013

2013

İZMİR BAROSU BAŞKANLIĞI

## İZMİR ÇOCUK ve GENÇLİK KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU RAPORU

### I.GİRİŞ

İzmir Barosu Çocuk Hakları Komisyonu, müdafii, basın ve medyadaki yakınmalar üzerine, İzmir Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumu'nda incelemelerde bulunmak üzere bir alt komisyon oluşturulmasını İzmir Barosu Yönetim Kuruluna sunmuştur.

İzmir Barosu Başkanlığı'nca, İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı ile yazışma yapılarak ziyaret için izin alınmış; komisyon üyelerinden Av. Türkan Karakoç (İzmir Barosu Yönetim Kurulu Üyesi), Av. Deniz Seyrek Tütüncübaşı (İzmir Barosu Çocuk Komisyonu Üyesi), Av. Bilge Özdemir (İzmir Barosu Çocuk Komisyonu Üyesi), Av. Mehtap Elbeyli (İzmir Barosu Çocuk Komisyonu Üyesi), Stj.Av. Fuat Şengül (İzmir Barosu Çocuk Komisyonu Üyesi), Av. Şenol Karaaslan (İzmir Barosu Çocuk Komisyonu Üyesi) kurumda inceleme yapmak üzere 03.05.2013 tarihinde İzmir Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumun'a ziyaret gerçekleştirmişlerdir.

Ayrıca 31.05.2013 tarihinde, İzmir Barosu Başkanı Av. Sema PEKDAŞ, İzmir Barosu Cezaevi Komisyonu ile Çocuk Hakları Komisyonu üyeleri; Av. Türkan Karakoç (İzmir Barosu Yönetim Kurulu Üyesi), Av. Anıl Güler (İzmir Barosu Yönetim Kurulu Üyesi), Av.Adnan Kaya (Cezaevi Komisyonu üyesi), Av.Abdulmecit Yıldırım (Cezaevi Komisyonu üyesi), Av.Bilge Özdemir(Çocuk Hakları Komisyonu üyesi), Av.Deniz Seyrek Tütüncübaşı(Çocuk Hakları Komisyonu üyesi), Av.Devrim Cengiz(Cezaevi Komisyonu üyesi), Av.Eylem Yüksel(Cezaevi Komisyonu üyesi), Av.Lale Özberk(Çocuk Hakları Komisyonu üyesi), Av.Nilgün Özerkan(Çocuk Hakları Komisyonu üyesi), Av.Mehtap Elbeyli(Çocuk Hakları Komisyonu üyesi) ve Av.Şule Arslan Hızal(Cezaevi Komisyonu üyesi) ile birliktekuruma ikinci kez gidilmiştir.

## II. İNCELEMİYİ BAŞLATAN NEDENLER

İzmir Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan çocukların müdafilerinin bildirimleri ve basında yer alan haberlerde; Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz kurumunda kötü muamele yapıldığı, kurum idaresinin keyfi tutum ve davranışlarda bulunduğu, hastane sevklerinin zamanında gerçekleştirilmediği, sosyal ve eğitsel faaliyetlerden yararlandırılmada sorunlar yaşandığına dair şikâyetler öncelikli olarak bulunmaktadır.

## III. İNCELEMENİN KONUSU VE AMACI HAKKINDA

1136 sayılı Avukatlık Kanunu 76.maddesinde yer alan düzenleme ile Yasa Yapıcı'nın barolara yüklediği görevlerden biri de “....meslek düzenini, ahlakını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak”tır. İncelemelerin genel amacı, bu kurumda bulunan çocuk ve gençlerin kötü muameleye maruz kalıp kalmadıkları ve ceza infaz kurumları yaşam koşullarına ilişkin sorunların olup olmadığının tespiti. İzmir Barosu, hazırladığı raporlarla, ilgili kurumların, tespit edilen sorunlara dikkatini çekmek ve bunlara dair çözüm önerilerini yetkili mercilerle paylaşmak, kamuoyunda buna dair duyarlılığı oluşturmak amacındadır.

## IV. İNCELEME ZİYARETLERİNDE UYGULANAN YÖNTEMLER

İzmir Barosu Çocuk Hakları Komisyon üyeleri kuruma iki farklı zamanda ziyarette bulunmuşlardır. İlk inceleme ziyaretinde 03.05.2013 tarihinde Aliaga Ceza İnfaz Kurumları Kampüsüne gidilmiş, Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumu'nda komisyon üyelerince fiziksel alanlar, yaşam alanları gezilmiş, burada kurum yetkilileri, görevliler ve çocuk ve gençlerle görüşülmüş, 31.05.2013 tarihindeki ikinci ziyarette ise, Cezaevi Komisyonu ve Çocuk Hakları Komisyonu birlikte Çocuk ve

# İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumunu ziyaret ederek kamuoyuna yansıyan kötümuamale iddialarıyla ilgili olarak tutuklu, hükümlü ve hüküm özlü çocuk ve gençlerle cezaevinin avukat görüş odalarında (**müdafi sıfatı ile**) görüşmeler yapmıştır.

## V. GÖRÜŞME VE İNCELEMELER

### 1. İzmir Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumunda Gerçekleştirilen İncelemeler

İlk inceleme ziyareti 03.05.2013 tarihinde, İzmir Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurum Müdürünü odasında ziyaret ile başlamıştır. Kurum Müdürü ve yardımcıları komisyonumuza yerleşke ile ilgili teknik bilgiler sunmuşlardır. Komisyon üyelerince kurum, çocuk ve gençler hakkında sorular sorulmuş, karşılıklı görüşler aktarılmış olup, kurum da kalan çocuk ve gençler için tarafımızdan yapılabilecek çalışmalar hakkında bilgi aktarımında bulunulmuştur.

#### 1.1. İzmir Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumu Hakkında Komisyon Üyelerimize Sunulan Genel Bilgilendirme

- Aliğa Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü bünyesinde, İzmir Açık, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı, İzmir Kadın Kapalı, İzmir 1 Nolu T Tipi Kapalı, İzmir 2 Nolu T Tipi Kapalı, İzmir 3 Nolu T Tipi Kapalı ve İzmir 4 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları olmak üzere toplam 7 adet Ceza İnfaz Kurumu bulunmakta olduğu,
- 20.12.2011 tarihinde açılan Aliğa Ceza İnfaz Kurumları Kampüsüne ilk olarak 23.01.2012 tarihinde İzmir Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda hükümlü/tutuklu alınmaya başlanmış, en son 4 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda 16.07.2012 tarihinde hükümlülerin/tutukluların alınmaya başlanmasıyla tüm ceza infaz kurumlarının faal hale getirilmiş olduğu,

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

- Aliaga Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü'nde sağlık ocağı binası, spor salonu ( gerektiğinde duruşma salonu olarak da kullanılabilecek), 520 daireli personel lojmanı, içme suyu ve atık su arıtma tesisleri, halı saha, basketbol sahası ve voleybol sahası bulunmakta olduğu,
- İzmir Ceza İnfaz Kurumları Yerleşkesi içerisinde yer alan 7 Ceza İnfaz Kurumundan biri olan İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nun, yasalarla ihtilafa düşmüş 12-18 yaş arası çocuklar ile 18-21 yaş arası gençleri barındırdığı,
- 23.600 m2 kapalı, 19.750 m2 açık olmak üzere 43.350 m2 alana sahip olan kampüste bulunan İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, her biri 271 m2 olan, 10'ar kişilik 36 üniteden oluşmaktadır. Kurumun toplam kapasitesi ise 360 kişiliktir. 02.01.2013 tarihi itibarıyla 77'si hükümlü ve 140'ı tutuklu olmak üzere, toplam 217 mahkum barındırıldığı, ayrıca 4 tutuklu kız çocuğunun ise Kadın Kapalı Cezaevinde bulundurulduğu,
- Kurum İçerisinde güvenlik ve gözetimlerin sağlanabilmesi amacıyla, 255 adedi içeriyi, 33 adedi dışarıyı görüntüleyen toplam 288 güvenlik kamerasının bulunduğu,
- Son teknolojinin kullanıldığı bilgisi verilen elektronik cihazlarla donatılmış 3 ayrı kapıdan çocuk ve gençler, personel ve eşya girişinin sağlandığı kurumda sesli iletişim, elektronik kilit, elektronik ikaz, görüntülü izleme ve UYAP network sistemlerinin bulunduğu,
- Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumu'nda okuma- yazma, unlu mamuller, sanatsal mozaik, cam kumlama, bağlama, bilgisayar, kaval, akvaryum balığı yetiştiriciliği, diksiyon kursu gibi eğitim ve kursların, basketbol, voleybol, futbol, jimnastik, masa tenisi gibi sportif olanakların bulunduğu,
- 12.04.2012 tarihinde açılan Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumu'nda yer alan her üniteye 10 tane oda bulunduğu, her çocuk ve gence 1 oda verilmekte olduğu, odaların saat 00:00'a kadar açma kapama kontrolünün çocukların

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

denetiminde olduğu, saat 00:00'dan sonra sadece idarenin uzaktan kontrolü veya bizzat içerdeki çocuk tarafından açılabilir şekilde dizayn edildiği,

- Çocuk ve gençlerin bulunduğu ünitelerde "akvaryum" adı verilen ve ünitenin ortak yaşam alanını gören kısmı, grup lideri (ağabeyler denilen) - infaz koruma görevlisince gözlemlendiği,
- Kuruma kabul kısmından giriş yapan ve öncelikle geçici üniteye yerleştirilen her çocuk ve genç ile görüşmeler ve tespitler yapıldığı, sonrasında durumlarına uygun ünitelere yerleştirildiği,
- Kurumdaki çocuklara, diğer hükümlü ve tutuklulardan farklı olarak, bedensel ve zihinsel gelişimlerini sağlayacak gıda maddeleri verildiği, başlarında gıda mühendislerinin de bulunduğu konusunda uzman kişilerce Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından işletilen mutfakta pişirilen bu yemeklerin görevlilerce sıhhi ortamda dağıtıldığı,
- Gün içerisinde banyo yapabilme ve ücretsiz tıraş olabilme imkânına sahip çocuk ve gençlere, ısı merkezinden kesintisiz 24 saat içme ve kullanma suyu sağlanmakta olduğu ve her türlü temizlik malzemesinin düzenli olarak dağıtıldığı,
- Çocuk ve gençlerin ütü, tamir ve dikim ihtiyaçlarının terzihaneden karşılandığı,
- Bankalardaki kredi kartı uygulamasının bir benzerinin yer aldığı teknolojik alt yapıya sahip kurum kantininden, tüm çocuk ve gençlerin para kullanmadan alış veriş yaparak ihtiyaçlarını karşılama imkânına sahip olduğu, kantinde çocukların talep ettiği her türlü gıda ve ihtiyaç malzemelerinin yeterli çeşitlilikte satışa sunulduğu,
- Kurumda birinci basamak sağlık hizmetlerinin öncelikle Sağlık Bakanlığına bağlı Aile Hekimleri tarafından yerine getirildiği, ihtiyaç halinde çocuk ve gençlerin her türlü tıbbi ve teknik donanımına sahip Kampus Sağlık Ocağına veya diğer hastanelere sevk edilebildikleri, çocuk ve gençlerin tüm sağlık

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

giderlerinin Sağlık Bakanlığı, ilaç giderlerinin ise Adalet Bakanlığı tarafından karşılandığı,

- Her ayın ilk haftası ile Dini ve Milli Bayramlarda açık görüş yapma imkânına sahip çocuk ve gençlerin, mesai gün ve saatleri içerisinde önceden belirlenen program çerçevesinde kapalı ziyarete ve avukat görüşmelerine çıkarılmakta olduğu ve haftalık telefon görüşme haklarının olduğu,
- Psiko-Sosyal serviste görevli iki psikolog ve bir sosyal hizmet uzmanı tarafından bireysel görüşmelerin yanında ihtiyacı olduğu belirlenen çocuk ve gençlere yönelik öfke kontrolü, kişisel gelişim ve iletişim gibi konuları kapsayan grup çalışmalarının yapıldığı, uzman personel tarafından çocuklara, gençlere ve ailelerine yönelik bireysel görüşmeler gerçekleştirildiği, ayrıca büyük sosyal sorumluluk taşıyan personele yönelik seminerler düzenlendiği ve bireysel danışmanlık hizmetleri verildiği,
- Çocuk ve gençlerin boş zamanlarını değerlendirilmeleri ve sosyalleşerek topluma yeniden kazandırılmaları amacıyla tiyatro, müzik, sinema, konferans, illüzyon gösterisi, seminer ve sportif turnuvalar düzenlenmekte olduğu, topluma mal olmuş sanatçıların kurumda gösteri yapmaları ve bu sayede çocukların zihinsel ve sosyal gelişmelerine katkıda bulunmalarının önünün açıldığı,
- Her ay içerisinde tertiplenen etkinliklerle özgürlüğünden ve aile şefkatinden yoksun kalan çocuk ve gençlerin doğum günlerinin kutlandığı,
- Birinci ve ikinci kademe okuma-yazma, İngilizce, kuran-ı kerim okuma, diksiyon, bilgisayar, satranç, model uçak yapımı, kaval, bağlama, fitness, jimnastik, badminton, voleybol, basketbol ve futbol gibi kursların verildiği, kurumda oluşturulan meslek atölyelerinde, unlu mamuller, sanatsal mozaik, akvaryum balığı yetiştiriciliği, ebru, ahşap hediyelik eşya yapımı, müzik aletleri üretimi, saç sakal kesimi ve cam kumlama kurslarının uzman öğretmenler eşliğinde düzenlendiği,

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

- Örgün eğitime devam ederken tutuklanan çocuk ve gençlerin, Açık Öğretim Ortaokulu ve Açık Öğretim Lisesine devam edebildikleri, çocuk ve gençlerin öğrenim durumlarının eğitim biriminde görevli iki öğretmen tarafından takip edilmekte olduğu,
- Üç bin civarında basılı eserin bulunduğu kütüphanede, tüm çocuk ve gençlere sınırsız okuma imkânı verilmekte olduğu ve alınan günlük gazeteler sayesinde çocukların ülke gündemini takip etmelerinin sağlandığı,
- Kurumda çocuk ve gençlerin bedensel ve ruhsal gelişimlerine katkı sağlayan en önemli unsurlardan biri olan sportif faaliyetlerin yerine getirildiği bir açık futbol sahası, bir kapalı spor salonu ve fitness salonu bulunduğu,
- Kurumda barındırılan çocuk ve gençlerin çağdaş infaz normlarına göre rehabilite edilmeleri, eğitim ve ıslah çalışmalarında daha verimli sonuçlar elde edilebilmesi ve kurumlar arası dayanışmanın geliştirilmesi amacıyla Ege Üniversitesi ile Eğitim ve İşbirliği Protokolü imzalanmış olduğu,
- Kurumda sosyal projeler alanında Türkiye Görme Özürlüler Kitaplığı Derneği ile işbirliğine girilerek, cezalarını infaz etmekte olan çocuk ve gençlerin dijital ortamda kitap seslendirerek, bu kitapların tüm ülkedeki görme engelli çocuklara ulaştırılmasının sağlandığı,
- Kurumda, gün içerisinde çocuklarla birebir ilişki içerisinde grup lideri pozisyonundaki infaz ve koruma memurlarının görev yapmakta olduğu ve bu görevlilerin gündüz mesai saatlerini çocuklarla birlikte geçirdikleri,
- Kampüste sağlık hizmetlerinin 8 adet sağlık ünitesi ve bir adet sağlık merkezinde sunulduğu, sağlık merkezinde 8 ayrı dalda ( diş, psikiyatri, dâhiliye, kadın doğum, göz, KBB, ortopedi, genel cerrahi) poliklinik hizmeti verilmekte olduğu; ayrıca 3 aile hekimi tarafından ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların tedavilerinin gerçekleştirilmekte olduğu,
- Mevcut olamayan poliklinik hizmetleri ile yataklı tedavilerin, halen İzmir ve Aliaga'daki hastanelerde gerçekleştirilmekte olduğu komisyon üyelerimize bilgi olarak verilmiştir.

## **2. 03.05.2013 CEZA İNFAZ KURUMUNDA YAPILAN GÖZLEMLER İLE ÇOCUK VE GENÇLER İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN GÖRÜŞMELER**

### **2.1. Çocuk ve Gençlerin Kaldıkları Üniteler**

Komisyon üyelerimiz, İdare tarafından belirlenen ünitelerden birine girmiş, bu üniteye üç çocuğun kaldığı görülmüş, çocuklar bizleri şeker tutarak karşılamışlardır. Bu ünitelerin iki katlı olduğu girişe göre sol tarafta 5 oda ile bunun üzerinde beş odanın daha bulunduğu görülmüştür. Ortak yaşam alanlarında çocukların kullanımına verilmiş satranç takımı, oturulacak farklı renklerle kaplanmış oturma grubu, televizyon olduğu, televizyonda 32 kanalın bulunduğu, girdiğimiz de bir müzik kanalının açık olduğu, bu kanalın izlendiği gözlemlenmiştir.

Televizyonun bulunduğu sol tarafta küçük bir kitaplık bulunmakta olup, kitaplıkta Kur'an-ı Kerim ile 6-7 civarında dini içerikli kitaplar bulunduğu görülmüştür.

Ünitelerin ortak yaşam alanının bulunduğu bölümde, kapısı bulunan bir havalandırma alanının bulunduğu, bu alanın zemininin beton olduğu ve herhangi bir yeşilliğin bulunmadığı görülmüştür. Bu havalandırma alanın da voleybol ve basketbol oynama alanlarının bulunduğu, çocukların bu alandan 1 saat kadar yararlandırıldıkları, havalandırma kapısının ise kapalı tutulduğu gözlemlenmiştir.

Ünitelerde bulunan çocukların saat 08:00 ile 17:00 arasında odalarına giremedikleri, bu saatten sonra istediklerinde yalnız kalma imkânlarına sahip oldukları ve bu amaçla kendi odalarını kullanabildikleri öğrenilmiştir. Çocukların kendi odalarında kamera bulunmadığı ve odada bulunan diyafon sayesinde dışarıyla iletişimlerinin sağlanabildiği görülmüştür. Odaların içerisinde bir yatak bulunduğu, ortak yaşam alanında ise kameraların olduğu gözlenmiştir.

## **2.2. Öfke Kontrolü Programı**

Kurumda, çocukların öfke kontrolünü sağlamak üzere grup çalışması yapıldığı ve bunun için bir odanın düzenlendiği belirtilmiş olup, anılan oda gezilmiş; odanın yer halıları ile döşenmiş olduğu, cezaevinin iç bölümünü gören pencerelere dekoratif nitelikli perdelerin asılmış olduğu, ev ortamını hatırlatacak nitelikte döşendiği gözlenmiş, grup çalışmasının yaklaşık onar kişilik gruplar halinde yapıldığı bilgisi verilmiştir.

Bu programın bir psikolog ve bir sosyal hizmet uzmanı olmak üzere iki kadın uzman tarafından yürütüldüğü görülmüş, uzmanlardan bilgi alınmıştır.

Bizlerin inceleme ziyareti yaptığı zamanda bu programa katılan çocuk gözlemlenmemiştir.

## **2.3. Unlu Mamuller Pastacılık Kursu**

Kurs yerine gidildiğinde, beyaz elbiseler giymiş bulunan 8 çocuğun tek sıra halinde bekletilmekte olduğu görülmüş, çocukların arka kısmında bulunan hamur kazanlarına bakıldığında bunların içerisinde herhangi bir hamur ve un izine rastlanmamıştır. Başlarında bulunan şef öğretici tarafından, kurabiye ve unlu mamuller yapımının öğretildiği bilgisi verilmiş, çocuk ve gençlerin önünde bulunan tezgahın üzerinde tatlı ve tuzlu kurabiyelerin konulduğu iki ayrı tabak ile yanlarına hazır meyve suyu ve colalı içeceklerin konulmuş olduğu gözlenmiştir.

Çocuklarla yapılan sohbet esnasında bu hazırlığın 2 gün önce yapıldığı ve sabah itibariyle komisyonumuzun beklendiği bilgisi alınmıştır. Çocukların bu beklemeden sıkıldıkları gözlemlenmiştir.

## **2.4. Akvaryum Balığı Yetiştiriciliği Kursu**

Kurs alanına girildiğinde çocukların ayakta, sırtları akvaryumlara dönük tabureler arkalarında kalacak şekilde bekledikleri, Halk Eğitim Merkezinden bir kadın eğitmen tarafından kursun yürütüldüğü gözlemlenmiştir.

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

Kursa devam eden kursiyer çocuklara balık isimleri sorulduğun da bazılarının balık isimlerini bilmedikleri, kursa yeni katıldıklarını söyledikleri gözlemlenmiştir.

### 2.5. Bağlama Kursu

Bağlama kursunda elerinde sazları ve oturur durumda kursiyer çocukların olduğu, kursiyerlerin karşısında bulunan beyaz tahtada çalıştıkları ezginin yazdığı, kurs öğreticisinin Halk Eğitim Müdürlüğünden gelmekte olduğu, çocuklar ile iletişime açık olduğu gözlemlenmiştir.

Kursiyerlerin bazıları kursa yeni başladıklarını belirterek henüz bir parça çalamadıklarını bildirmişler, daha eski bir kursiyer tarafından şafak türküsü ezgisi komisyon üyelerimize seslendirilmiştir.

### 2.6. Bilgisayar Kursu

Kurum yetkilileri tarafından bilgisayar kursu alanı gezdirilmiş, ancak gezinin yapıldığı zaman diliminde kursa devam eden kursiyerler derste olmadıklarından görüşülememiştir.

### 2.7. Cam Kumlama Kursu

Yemek saatinin yaklaşmakta olduğu bilgisi verildiği için bu alanda kursiyerleri gözlemlene olanağımız olmamış, cam kumlama makinesinin var olduğu, bu makinenin Adalet Bakanlığı ile Avrupa Birliği tarafından yürütülen protokoller çerçevesinde kuruma kazandırılmış olduğu bilgisi alınmıştır.

Burada işlenmiş bardaklar ile aynalar görülmüş, ancak burada üretilen eşyaların satışının yapılmadığı bilgisi alınmıştır.

### 2.8. Ebruli Kursu

Bu kursa katılan çocukların yemek saati olması nedeniyle yemekte bulundukları bilgisi verilmiş, yapılmış bulunan ebruliler gösterilmiş, bu ebrulilerin kurumuş oldukları çok daha önce yapılmış oldukları gözlemlenmiştir. Ayrıca ebruli

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

yapılan kap ve boyalar görülmek istendiğinde bunların bulundukları odanın kilitli olması nedeniye görme olanağımız olmamıştır.

### **2.8. Satranç Kursu**

Satranç kursunun verildiği alan görülmemiştir. Çocuklarla yapılan sohbetler sırasında, satranç kursuna gittiğini söyleyen bir çocuğa satrançtaki en önemli taş hangisidir sorusu yöneltildiğin de bunu bilmediğini kursa kısa süre gittiği ve artık gitmediği yanıtına ulaşmıştır.

Benzer durumun (sorulan sorulara yanıt verilemediğinde kursa yeni başladıkları) diğer kurs örneklerinde de yaşanmış olduğu tarafımızdan gözlemlenmiştir.

### **2.9. Fitness, Halı Saha, Kapalı Spor Salonu Alanları**

Halı sahada futbol oynayan gençlerin bulunduğu görülmüş, komisyon üyeleri ile oyun oynayan gençler kısa sohbetler yapmış ve ardından yan tarafta bulunan kapalı spor salonuna geçilmiştir.

Bu alanın giriş bölümünde badminton oyunu oynandığı görülmüş, girişin sol tarafında fitness salonunun bulunduğu, 2-3 gencin burada faaliyet yürüttükleri görülmüş, çalıştırıcı ve burada faaliyette bulunan gençler ile sohbet edilmiştir.

### **2.10. Aile Görüşme Odaları Alanları**

Kurum Müdür yardımcıları tarafından çocuk ve gençlerin aileleri ile rahat bir ortamda görüşmelerinin sağlanması için aile görüşme odalarının hazırlandığı bilgisi verilmiş ve bu odalar komisyon üyeleri tarafından gezilmiştir. Odaların iki bölmeden oluştuğu, girişte sol tarafta çocuk yatak odasının bulunduğu, girişin karşı bölümün de ise ebeveyn yatak odasının bulunduğu, odaların giriş bölümünde tabloların asılmış olduğu, odaların ev ortamına benzer bir nitelikte döşendiği gözlemlenmiştir.

Kurum müdür yardımcısı tarafından, 7 ailenin çocukları ile bu odada gecelediği bilgisi aktarılmıştır.

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

Daha sonra çocuklar ile yapılan sohbetlerde şimdiye kadar aile görüş odasında görüşmeye kimlerin katıldığı sorulduğunda, 10 çocuktan birinin bu soruya olumlu yanıt verdiği ve ailesiyle sadece 3 saatlik bir zaman geçirdiklerini bildirmiştir.

Çocuk ve gençlere bu odalarda şimdiye kadar ailesi ile kalan kimsenin olup olmadığı sorulmuş, kalan kimseyi duymadıklarını söylemişlerdir.

Bu durum üzerine kurum müdür yardımcısı henüz ailelerin gece kalmaya başlamadığını, bu durumun yeni olduğunu bildirerek önce ki verdiği bilgi ile çelişmiştir.

### 2.11. Tahliye Sonrası Ulaşım

Mahkemelerce verilen tahliye kararları sonrasında, çocuk ve gençlerin kurumdan evlerine gönderilmesine ilişkin herhangi bir kurumlar arası işleyişin bulunmadığı, kurum yönetimi ve çalışanlar tarafından kendi kişisel çabaları ile tahliye olunan çocuk ve gençlerin yol ücretleri karşılanarak evlerine ulaşmalarının sağlandığı bilgisi alınmıştır.

Tahliyeden sonra çocuklar ile ilgili herhangi bir takip sistemi mevcut olmayıp, kuruma geri dönüşlerin geçmişe nazaran daha az yaşandığı bilgisi verilmekle birlikte kesin rakamlara ulaşamamıştır.

## 3. 31.05.2013 CEZA İNFAZ KURUMUNDA ÇOCUK VE GENÇLER İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN GÖRÜŞMELER

### GÖRÜŞME NOTLARI :

#### 3.1.M.A.G.:

-Kurumda özellikle E.... (alın kel, orta boylu, beyaz tenli 38-40 yaşlarında),İ.... (uzun boylu, uzun saçlı, kumral 28-30 yaşlarında) ve M.... (uzun boylu, uzun saçlı, esmer 45-50 yaşlarında) isimli memurların kendilerine çok eziyet ettiğini, baskı kurarak

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

diğer çocukları şikayetten vazgeçirdiklerini ama kendisine bu konuda herhangi bir telkinin olmadığını,

-Ceza infaz kurumunda kamera kayıtlarının silindiğini,

-Müşahede odasında çok kaldığını, bu sürenin bir defasında 3,5 ayı bulduğunu ancak kendisine “müşahede odasında 5 gün kalmıştır” içerikli belge imzalatıldığını, müşahede de iken 2 ay kendisine yatak verilmediğini, 30 gün havalandırmaya hiç çıkarılmadığını, bu süre zarfında çok dayak yediğini; 4 memurun kendisini tuttuğunu, suratına tekme ile vurduklarını, bu durumda iken bir memurun üzerine çıktığını,

-Koğuşlarında çıkan kavga nedeni ile kendisinin “mavi odaya” kapatıldığını, orada 3 gün boyunca yataksız bırakıldığını,

-6 ay boyunca diğer çocuklarla görüşmesine izin verilmeksizin tek başına (müşahede de ) koğuşta kaldığını,

-İsteyerek veya zor kullanılarak çocuklar arasında cinsel ilişkilerin var olduğunu, bu durumun herkes tarafından bilindiğini,daha güçlü olanın gücünü geçirdiği kişilere karşı bu eylemlerde bulunduğunu,

-Eğitim evinden kaçanları disiplin cezası olarak 6 aylığına bu cezaevine gönderildiğini,

-Burada kalan çocuklar arasında uyku hapi kullanımının çok yaygın olduğunu,

-Doktora sevkte sorun yaşadıklarını; daha önceden kırılmış olan kolunun üstüne düştüğü halde kendisine sadece ağrı kesici ilaç verilerek tedavisinin geçirildiğini,

-Görevlilerin çocukları dövdüklerinde tedavilerinin de bu görevliler tarafından yapıldığını, doktora sevk edilmediklerini,

-İdarenin, sorunlu gördükleri çocukları “yumuşaklar koğuşu” denilen koğuşa göndermekle tehdit ettiğini,

-Gün içinde odalara girmek ve dinlenmek istediklerinde buna izin verilmediğini,

-Günde sadece 1 saat etkinlik (atölye çalışmaları) yapabildiklerini,

-Atölyelere 1-2 hafta devam ettiğini, ancak sonrasında kendisine izin verilmediğini,

-Atölyelere çocukların yüzde 30’u çıkarılıyorsa, yüzde 70’nin çıkarılmadığını,

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

- Haftanın sadece bir günü kantin alışverişi yapabildiklerini, H. G. ve Mersinli İbrahim'in çok ihtiyaçlı durumda olduğunu,
  - Yaşadıklarını ailesine telefonda anlatması nedeni ile E..... Müdür'ün *"beni ne diye şikayet ettin"* diyerek çok kızdığını, kendisine küfrettiğini,
  - İdarenin kendisine yatak vermemesi nedeni ile Adalet Bakanlığına dilekçe yazdığını,
  - E..... Müdür'ün hortumla çocukları dövdüğünü, diğer müdürlere de çocukları dövmeleri yönünde emir verdiğini,
  - Bizim ziyaretimiz öncesi bir müfettişin ve bir psikologun kendilerini ile görüştüğünü ancak *"eziyet görüp görmediklerine dair soru sormadıklarını"*, ifade etmiştir.
- Görüşmecinin kolundaki mevcut kelepçe izi Av.Deniz Seyrek Tütüncübaşı ve Av.Eylem Yüksel tarafından tespit edilmiştir.**

### 3.2.K. I.:

- 10 kişilik koğuştaki M. A. G. ile beraber kaldıklarını,
- Kendisine kötü muamele yapılmadığını, her ne kadar bir memurla tartışıp müşahedeye alındığını ve tartışma esnasında 20 kişinin kendisini tutarak kötü muamele de bulunduğunu daha önce anlatmış ise de bunun doğru olmadığını,
- Kamuoyuna yansıyan iddialar nedeni ile memurların mum gibi olduklarını,
- Müşahede odasının tel ile örgülü ve kapalı duran küçük bir penceresinin bulunduğunu, kavga ettiği için müşahede odasında 1,5 ay kaldığını, 5 gün kalmış gibi kağıt imzalattıklarını, bu süre zarfında günde sadece 1 saat havalandırmaya çıktığını,
- Şakran Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaklaşık 30- 40 tane müşahede odası olduğunu ve neredeyse odaların hiç boş kalmadığını, koğuş arkadaşı M. A. G.'nin 3,5 ay müşahede odasında tutulduğunu,
- Doktora sevk konusunda sorun yaşadıklarını, hastalandıklarında ancak 3-5 hafta sonra cezaevi kampüsü içinde bulunan hastaneye gönderildiklerini,

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

- Zaman zaman yemeklerinin içinden pislik ve böcek çıktığını, bazen öyle yenemez halde geldiklerinde kantinden alışveriş yapmak zorunda kaldıklarını,
- Atölyelere çıkarılmadığını,
- Süngerli oda diye bir odanın ismini duyduğunu,
- Cezaevine ilk girdiğinde idarenin kendisine haklarını anlatan bir kitapçık verdiğini, ancak kendisinin bu kitapçığı parçaladığını, ifade etmiştir.

### 3.3.E.Ş.A.:

- En ufak anlaşmazlıkta hemen tutanak tutulduğunu, odaya kapatma cezası verildiğini( müşahedeye alındıklarını),
- Mavi odanın (süngerli oda) müşahede odasının yanında olduğunu, şimdiye kadar müşahede odasında 2-3 günlük sürelerle kaldığını, ancak 1-2 ay kalanların olduğunu bildiğini,
- Çocukların çoğunun **serequal** isminde bir uyku ilacı kullandığını,
- Diksiyon kursuna devam ettiğini, günde 1 saat spor faaliyetlerine katıldığını,
- Koşuşlarında 8 kişi kaldıklarını. Gece 24.00'de herkesin yatmasının zorunlu tutulduğunu, yine sabah saat 08.00 ile 17.00 arasında odalarına girilmesine izin verilmediğini, bu uygulamadan şikayetçi olduğunu ifade etmiştir.

### 3.4.O. B.:

- 3 ay önce Mersin E Tipi Cezaevinden buraya nakledildiğini, ailesinin maddi durumunun yetersiz olması nedeni ile o günden beri kendisini ziyarete gelemediklerini,
- 10 kişi kapasiteli koğuşta 5 kişi kaldıklarını,
- Genç kategorisine girdiği için ceza infaz kurumunda düzenlenen atölye çalışmalarına katılamadığını,
- Günde 45 dakika spor yapabildiğini,
- Yemeklerin 3 günde bir hep aynı çıktığını, haftada 1 gün kantinden alışveriş yapabildiklerini,

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

-Bir kez müşahede odasında kaldığını, en ufak bir olayda çocukları hemen müşahedeye aldıklarını, koğuş arkadaşı E....'nin cam kırdığı için dövüldüğünü, E..... Müdür'ün odasında bulunan beyaz bir duş hortumu ile çocukları dövdüğünü, dövülen çocukların bağırışlarını duyduğunu, H..... isimli bir çocuğunda dayak yemekten şikayetçi olduğunu, şiddet olaylarının kamuoyuna yansımalarının ardından müdürlerin kendilerine iyi davrandıklarını, şikayetlerinden vazgeçirmek amacı ile çocuklarla konuştuklarını,

-Doktora sevkte sorun yaşadıklarını: hastalandıklarında ancak 2-3 gün sonra doktora çıkabildiklerini, Salı ve Perşembe günleri doktorun olmadığını kendilerine söylendiğini, doktor muayenesinin özensizce yapıldığını,

-Çok sayıda çocuğun uyku ilacı kullandığını, öğleden sonra saat 17.00'ye kadar odalarına girişe izin verilmediğini, bu nedenle tüm çocukların gün içinde ünitelerde sandalye tepelerinde oturarak zaman geçirdiklerini, saat 24.00'de getirilen yat saati uygulamasından şikayetçi olduğunu ifade etmiştir.

### 3.5.H.Ç.:

-Hüküm özlü olduğunu, 6 aydır bu cezaevinde bulunduğunu,

-Cezaevine gelişinin 2. ayında koğuşlarında çıkan bir tartışma nedeni ile lambayı kırdığını bunun üzerine Er.... Müdürün yanına gelerek *"babanın malını mı kırıyorsun"* dediğini, kundurayla ayaklarına vurduğunu, sonra 45 gün müşahede de kaldığını, müşahede odasının koğuş odaları ile aynı büyüklükte olduğunu, toplam iki koğuşun ( her bir koğuşta 10 oda var) müşahede odası olarak kullanıldığını belirterek ikinci kez müşahedeye alınmasıyla ilgili olarak: *Gardiyana küfrettiğim söylenerek E..... T.... ve U.... Başefendi yanıma gelerek : "Benim gardiyanıma nasıl küfredersin" dediler. Sonra diğer gardiyanları çağırarak sizde buna küfredin dediler ancak gardiyanların dili varmadı ve bana küfretmediler. Bunun üzerine E....l Müdür 1 metre uzunluğunda beyaz pakplas boru ile beni dövdü, A.... Müdür ve E....l Müdürede beni dövdüler. Bu olanları annem şeker hastası olduğu için aileme anlatamadım. Beni dövenleri eşkallerini verebilirim:*

*E....l Müdür; kısa boylu, saçları düz kesim, 35-40 yaşlarında;*

*A.... Müdür; pos bıyıklı, gözlerinin altı mor, kısa boylu;*

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

*E.... Müdür; şişman, beyaz bıyıklı, beyaz saçlı.*

*Dayağın ardından beni tekrar müşahedeye aldılar. Müdürün odasında dayak attıktan sonra koridorda yürürken kamera görüntülerinde anlaşılmasın diye“düz yürüyün, yoksa fena olur diyorlar. Olayın üzerinden 2-3 ay geçtiği için vücudumda darp izler kalmadı (ayağını göstererek sol ayak orta parmağında gözüken morluğu gösterdi). Hortum müdürün odasında duruyor, oda da kamera olmadığı için bizi darp ederken görüntü alınmıyor. Zaten çocuklar kameranın olmadığı ya mavi oda da ya da müdürün odasında darp ediliyorlar.*

*Koğuş ağabeylerimiz (koğuştan sorumlu gardiyan) iyi. Ben lambayı kırdıysam abi olarak bana bir iki tokat atabilir ancak hortumla dövmek ne demek.*

*E.... A..... diye bir çocuk var. Onu da hortumla dövdüler. Müdürler döver. Başefendilerin dövdüğünü hiç görmedim.*

*Nasıl dövüyorlar sorusuna: İki kişi ellerinden ayaklarından tutuyor. Ağzına basıp hortumla dövüyorlar yanıtını verdi.*

*Cinsel istismar olup olmadığı sorulduğunda ise onlar Bergama'da kaldı dedi.*

*Ben görüşmeye gelirken de E....m Müdür “avukatlar gelmiş, düzgün konuş” diye beni uyardı.*

*-Yine başka bir zaman müşahedede kalan arkadaşının bağırmasını duyduğunu, bunun üzerine ona bakmak istediğini, bu sırada şişman dik saçlı B.... isminde gardiyanın kendisini yumrukladığını, kendini korumak amacı ile yarım parmak boyundaki tırnak makasını salladığını, bu olay nedeni ile süngerli odaya atıldığını, odanın mavi süngerlerle kaplı olması nedeni ile herkesin bu odaya mavi oda dediğini, oraya çıplak, sadece boxer la girildiğini, süngerli odaya girme cezasını gardiyanların verdiğini,*

*-Haklı haksız her durumda çocuklara dayak atıldığını,*

*-Kendine jilet atan çocukların yaralarına geç kapansın ve acı çeksin niyeti ile E.... Müdür tarafından tuz basıldığını,*

*-Uyku ilacı kullandığını,(62 kilogramağırlığındaki görüşmeci 300'lük serigual kullandığını ifade etti), hapların tek tek verildiğini, ilaç almaksızın uyuyamadığını görüşmeci avukatlara aktardı.*

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

### 3.6.M.Ö.:

-3 Hafta önce bu cezaevine geldiğini,  
-Kötü muamele iddialarını gazeteden okuduklarını, çocukların iftira attığını, cezaevinde herkesin kardeş gibi geçindiğini, kavganın kimseye faydası olmadığını, bir kez gardiyanlara küfrettiğini bunun üzerine 1 gün müşahede de kaldığını, koğuş arkadaşı ile kavga edip onun gözünü morarttığını ancak özür dileyip barıştıklarını ve bu nedenden dolayı herhangi bir ceza almadıklarını, buradaki imkanları evlerinde dahi bulamadıklarını ifade etmiştir.

### 3.7.M.A.E.:

18.11.1995 doğumlu görüşmeci eğitim evinden hasta annesini görmek amacı ile kaçtığını, yakalanmasının ardından buraya getirildiğini, müebbet hapis cezasıyla mahkum olan babasını hayatında hiç görmediğini, bir daha firar ederse Konya Cezaevinde yatmakta olan babasını görmek istediğini belirterek devamla;

-Cezaevine ilk sevk edilenler arasında olduğunu,

-Yeni memurların mahkuma nasıl davranılması gerektiğini bilmediklerini bu konuda eğitim almaları gerektiğini,

-Genel olarak cezaevindeki kurallara uyduğunu, Müdürü sevdiğini, H....n abiyi sevdiğini, H..... başefendinin kendilerine çocukları gibi davrandığını, kendilerini dövmekle tehdit eden bir gardiyanın görev yerinin hemen değiştirildiğini, burada mutlu olduğunu, **cezaevinin fayanslarını gardiyan ağabeylerle beraber kendisinin döşediğini, bu cezaevine çok emeğinin geçtiğini,**

-Diksiyon kursu ve bilgisayar kurslarını bitirip sertifika aldığını,

-Cezaevinde cinsel istismar vakalarını olmadığını, kavga edenlerin, cam kıranların, arkadaşlarına zarar verenlerin hakkında önce tutanak tutulduğunu sonrada başefendinin yürü C3 veya C4 gidiyorsun dediğini, müşahededeyleken etkinliklere katılmanın yasak olduğunu kendisi hakkında 3-4 kez tutanak tutulduğunu,3 gün müşahedede kaldığını, 45 gün kalan çocukların olduğunu, tespihin yasaklandığını

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

ancak stres atmaya yardımcı olduğu için tespih yasağının kaldırılmasını istediğini, Bergama Cezaevini de sevdiğini orayı da kendi evi gibi benimsediğini ifade etmiştir.

### 3.8.H. D.:

- Kendi isteği ile tek kişilik koğuşta kaldığını, bu durumdan memnun olduğunu,
- Yine kendi isteği ile!!! 15-20 gün müşahede de kaldığını, E..... Müdür'ün, O.... ablanın ve M.... ağabeyin kendisine çok iyi davrandıklarını,
- Koğuşta kavga çıktığında önce kameraya bakıldığını, barıştırsan sorun yaşamadığını aksi taktirde en fazla 3 gün müşahedeye alındığını,
- Mavi odaya bunalımda olanların konulduğunu,
- Bergama cezaevinde cinsel tacizi gözleriyle gördüğünü, bu cezaevinde hiç duymadığını,
- Çok kavga çıkardığını ancak görevlilerden bir tokat bile yemediğini, bu cezaevini evlerine benzediğini ifade etmiştir.

### 3.9.B.Ö.:

- 7 aydır Şakran Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumunda kaldığını,
  - Cezaevine girişte hak ve sorumluluklarını anlatır kitapçığın kendisine verildiğini ancak tümünü okumadığını, yetkililerin kendisini aileyle görüş ve kurslar hakkında bilgilendirdiklerini,
  - Bağlama ve cam kumlama kurslarına katıldığını, dönem bittiği için bağlama kursunun yarım kaldığını şimdi de unlu mamuller kursuna gittiğini, kurslara devam gösterdiğini ancak arkadaşları ile tartıştığı için kurslara 1-2 gün gitmeme cezası aldığını, cezanın caydırıcı ve yerinde olduğunu, çocukların kurslara gitmeme cezasından çekindiklerini ve bu nedenle problem çıkarmaktan kaçındıklarını,
  - Buradaki koşulların Bergama'ya göre çok daha iyi olduğunu,
  - Haftada 2-3 kez 1-1.5 saat spor yaptıklarını, haftada 1 gün 2-3 saat bahçeye çıktıklarını,
- Bir günü nasıl geçirdikleri sorulduğunda;

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

“Her koğuştta yaklaşık aynı saatlerde kalkış var, saat 08.00’de sayım, sayımdan sonra kahvaltı yapılıyor. Böylece saat 09.00’u buluyor. Sonra koğuşlardaki herkes kurslara gidiyor: okuma yazma kursu, meslek kursu, satranç kursu, bilgisayar kursları vb. kimse boş kalmıyor, burada özgürlük dışında her şey var.( Cezaevi yeni açıldığında sabah sayımından sonra çocuklar kendi odalarına çıkabiliyorlardı, **ancak 2 çocuk arasında cinsel ilişki olduğundan** bu yasaklandı. Ayrıca gündüz odalar açık olduğunda çocuklar bütün gün yatıyordu, kurslara da katılmıyorlardı) Saat 12.00’de öğlen yemeği, spor ya da kurslar saat 17.00’ye kadar devam ediyor. Saat 17.00’de bütün faaliyetler bitiyor. Akşam saat 17.00-19.00 arasında koğuşlarındaki havalandırmada top oynanıyor. Çocukluğunu yaşayamayanlar içerde yaşıyor. Dağıtıma göre 18.00-18.30 gibi akşam yemeği yiyoruz, yemekler güzel ve çeşitli, ortak yaşam alanlarında yemek sonrası televizyon seyrediliyor, Kurslara katılan ve sorun çıkarmayan çocuklar için, telefon görüşme saatleri uzatılıyor, kurslara katılım saatleri arttırılıyor, haftada bir kez aile ile telefon görüş hakkı olduğunu, hafta sonu hariç her gün bir spor etkinlikleri olduğunu, vakitlerinin çok güzel geçtiğini,

-Ailesi ile haftada 1 kez açık görüş yaptığını, 1-2 ay öncesinde koğuşları İnfaz Müdürü ve kendi Müdürlerinin dolaşarak çocuklara aileleri ile birlikte cezaevinde kalabilecekleri konusunda bilgilendirme yaptıklarını, kendisinin aile ile yatılı olarak görüşme isteği konusunda dilekçe verdiğini, koğuş abisinin de bu dilekçeyi bilgisayarda kayda girdiğini açıkladı.

### **Kamuoyuna yansıyan kötü muamele iddialarıyla ilgili olarak;**

C. B., M. T., H. G., M. A. G. ve K., diğer çocuklara eziyet ediyor, eşyalarını gasp ediyorlardı. Bu nedenle bu çocuklar 3 kişilik koğuşa gönderildiler. Ancak başka koğuşlara geçmek istiyorlar, geçtiklerinde ise diğer çocuklarla dövüşüyorlar. Bunlar Müdüre gıcıklar, **dün müşahedeyi temizlerken**, karşılaştığı H. G.’nin kendisine; Müdürleri şikayet edelim o zaman ne istersek yaparlar, onlar istediklerimizi

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

yapmıyorlar, cezaevinde herkese şikayetçi olmalarını söyleyeceğiz dediğini, istedikleri koğuşa gidebilmek amacı ile bu şekilde hareket ettiklerini ifade etmiştir.

### **Doktora sevkler konusu sorulduğunda;**

*“Her gün doktor geliyor, doktor gerek duyarsa sevk yapıyor, biz ayrıca revire çıkmak istiyoruz diye de dilekçe veriyoruz. İsteddiğimiz her şeyi şıp yapıyorlar, keşke dışarıda da bu imkanlar olsa, burası yurt evi mi, ceza evi mi belli değil, eğitim evi gibi bir yer. Tek sorunum ceza evinin uzak olması ablam ve babam 3-4 saat süren yolculuk sonrası beni ziyaret edebiliyorlar”, dedi.*

### **Disiplin Cezaları Sorulduğunda;**

*Çocuklar kendilerine yada bir eşyaya zarar verdiklerinde müşahedeye çıkarıldığını, müşahedede en fazla bir hafta kalındığını, çıkışta çocukların psikiyatriste öfke kontrolü için gönderildiğini, ailesi kaza yapıp, kendisini ziyarete gelemediği için kendisini kestiğini bu nedenle 3 gün süreyle müşahedeye çıkarıldığını, anlattı.*

*Müşahede odasının koğuştaki odalarla aynı büyüklükte ancak yarım penceresi olduğunu, orda da havalandırmaya çıktıklarını, tek eksik yanın sosyal faaliyetler olduğunu, mavi oda da denilen süngerli oda ile müşahede odasının hemen hemen aynı büyüklükte olduğunu, çok sinirli olunduğunda, duvarlara kendini vuran, kafa vuran çocukların süngerli odaya alındığını, ifade etti.*

*Tekrar şikayette bulunan çocuklar konusuna geri dönerek; Bu çocukların cezaevi idaresine istediklerini yaptırmak amacıyla şantaj gibi bir şey yaptıklarını, cezaevinin en problemlı kişileri olduklarını, H.G’nin 36 sene cezalı hükümlü, suç ortağı M.A.G’nin 57 sene cezalı hükümlü olduğu açıklamasında bulundu.*

### **3.10.H.G. :**

2 senedir Cezaevinde. Hükümlü. Müşahede altında.

-Kötümuamale iddialarıyla ilgili Serdar Bey’le (Av.Serdar Gültekin) konuştuktan sonra yaklaşık 11-12 gün önce müşahedeye alındığını,

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

-Müşahede odasının kapalı duran yarım penceresi olduğunu, havalandırma içinde telle çevrili bir bölümünün olduğunu, müşahededeyken günde 1-2 saat havalandırmaya çıkarıldığını,

-Memurların, müdürlerin: “seni döverek, müşahede de tutarak adam edeceğiz” dediklerini, (Bunu söyleyen kişiler kimler diye sorulduğunda E..... Müdür cevabını verdi. Tarif etmesi istendiğinde ise beyaz saçlı, kısa boylu, göbekli diye tarif etti. Diğer bir isim olarak Er..... Müdür ismini verdi. Çok ufak boylu, benim kulağıma kadar geliyor, beyaz tenli, beyaz saçlı tanımlamasını yaptı. Bu ikisi de seni döverek, müşahede altında tutarak adam edeceğiz dediler, açıklamasını yaptı. Bu konuşma sırasında çocukların Müdür konumunda olmasa da idareci konumundaki kişilere de Müdür diye adlandırdıkları anlaşıldı.)

-Kendisinin Ercan Müdür’ün odasında yada ifadelerinin alındığı yerde dövüldüğünü her iki yerde de kameranın bulunmadığını, devamla *K. B. ve Barış’la kavga ettiğimde beni beyaz hortumla Er.... Müdür dövdü. Duvarlara döşenen hortum ile dövüyorlar. Geçen haftada müşahede altına alındığımda 2 memur müşahede odasında beni dövdüler. Ankara’dan gelen kişiye beni döven memurların fotoğraflarını gösterdim. (Bu arada halen sol kolunun üstünde mevcut morluk görüldü) Er.... Müdür beni aylar önce dövmüştü. Şimdi size ve Ankara’dan gelen kişiye götürülürken şikayetçi olmamam istendi, dedi.*

-Müşahedede aralıksız en fazla 4 ay 10 gün kaldığını, öncesinde 3 ay ve 2,5 ay olmak üzere iki kez daha müşahede de kaldığını,mavi odaya 4-5 kez gönderildiğini, 2-3 saat burada kaldığını, mavi odada en fazla 1 gün kaldığını, müşahede de kaldığı dönemde canı sıkıldığı için kapıya vurduğunu bu yüzden mavi odaya alındığını, cezaevinde psikologa da görüldüğünü, olaylarla ilgili olarak 2-3 kez savcılığa dilekçe verdiğini ancak sabahları dilekçelerinin yok olduğunu bu nedenle görevli memurlarca yırtıldığını düşündüğünü ifade etti.

(Bu konuşmalar sırasında görevli infaz koruma memurlarının odanın dışında, Hakan’ın görebileceği şekilde ve kapıya oldukça yakın durdukları görüldü, görüş alanından çıkmaları için uyarıldılar.)

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

-Ayrıca cezaevinde görevli olan sarı saçlı infaz koruma memurunun kendisini hastane de dövdiğünü, fotoğraftan bu kişiyi gösterebileceğini, olayın üzerinden yaklaşık 1 ay geçtiğini, hastaneye giderken avluda kendisine kelepçe takıldığını, askerlerinde kendilerini hastanenin nezaretinde dövdiğünü,

Kavga ettiğinde, birisiyle dövüştüğünde (müdürün kendisine tav olması nedeni ile ) müşahedeye diğer kişiyi değil kendisinin atıldığını, ifade etti.

Şikayetçi olan H.G okuma yazma bilmediğinden, avukatlar huzurunda Av. Şule Arslan Hızal tarafından birebir kaleme alınan tutanak okunarak imzalatılmıştır.

Şiddet gören ve bunun izlerini halen taşıyan, H. G.'nin ifadesinden görülen o ki müşahede odaları, amacından saptırılarak adeta hücre cezası uygulamasına dönüştürülecek şekilde sıklık ve uzunlukta uygulanmakta. Görüşmecinin Yaklaşık 1 yıldır ceza evinde bulunmasına rağmen hala okuma yazma öğrenememiş olması da düşündürücü görülmüştür.

### 3.11.S.B.:

16 yaşında, ailesi Mersin'de, uzakta oldukları için ailesi görüşmeye gelemiyor. 5 aydır Şakran'da. Hükümözlü. Okuma yazması var, kendini gurbet mahkumu olarak tanımlıyor.

Cezaevinde kendisine şiddet uygulanıp uygulanmadığı sorulduğunda;

*"1-1,5 ay önce C-4 müşahedesindeydim. Koşulları müşahede odası yapmışlar, oradayken infaz memurunu çağırarak yandaki koğuştan gazete almasını istedim. Bana: "almıyorum oğlum" dedi. Bunun üzerine bende: "oğlumlu konuşma" dedim ( oda 21 yaşında çok genç). Bunun üzerine iki infaz koruma memuru odaya girdi, bana vurmaya başladılar, darp sırasında kafam kalorifere çarptı, kanadı. Ben kafamdaki kanı görünce bağırdım, çağırdım. Vardiya değişmişti, yeni gelen memurların hepsi beni darp ettiler sonra da mavi odaya götürdüler. Yaklaşık burada 45 dakika beklettikten sonra pansumana götürdüler, hapishanede görevli bayan hemşire pansuman yaptı. Hastaneye sevk etmediler. Boynumu kırıdatamıyordum. Kolumu da kıvrımsıldırı hareket ettiremiyordum. Hastaneye yine de göndermediler. Bu dayak olayından sonra 1 hafta müşahede de kaldım. Müşahede odaları çok*

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

*pis, cam var, üzerinde tel gibi bir yer var, oradan hava alınıyor. Müşahede de iken günde 1 saat havalandırmaya çıkarıldım. Yemekte çok az geliyordu,” dedi.*

Yine başka bir olayda;

*“Buraya geleli 1-1,5 ay olmuştu. Biri ile kavga ettim. Baş efendinin odasında beni 10 kişi dövdü. Hepsi birden. Bu oda çay ocağının ve Müdürün odasının bitişiğinde yer almaktadır. Bu olay B.... Başkan’ın vardiyasında iken oldu. Dövdükten sonra mavi odaya attılar. Elimi ayağımı kelepçelediler. Sadece şortla kaldım. Mavi odadan sonra da 10 gün müşahede de kaldım. En fazla dövüldüğüm bu iki olay ama bunun dışında ufak tefek dövme olayları da yaşandı,” dedi.*

Biz bu şikayetleri yaptıktan sonra (mahkumların kötü muamele gördükleri kamuoyuna yansdıktan sonra), koğuş arkadaşım İbrahim’i hasmı olan M. Ö. ile aynı koğuşa verildiği, koğuşa kavga çıktığını, kavga edenlerin Müdür E..... T....’nin yanına götürdüklerinde, hepsini aynı müşahedeye atın ve aynı koğuşa kalmaya razı oluncaya dek müşahedededen almayın dediğini, koğuşa indikten sonra **Müdür’ün Mustafa’ya eline koluna sağlık benim hesabıma 50 Tl’lik kantin yap** dediğini, devamla;

Şikayet sonrası koğuş arkadaşı Fırat’ı neden götürüyorsunuz dediği için hakkında keyfi olarak tutanak tutulduğunu, kendilerine kin güdüldüğünü, bütün emirlerin müdür tarafından verildiğini, infaz koruma memurlarından bir şikayetinin olmadığını, idarenin onlara da kendilerine davrandıkları gibi davrandıklarını, koğuş arkadaşı İ. A.’nın 2 ay önce Er.... Müdür tarafından hortumla dövüldüğünü, araya H..... Başefendinin girdiğini, Er.... Müdür’ün ona da “çekil aradan senide döverim” dediğini, 2 ay önce fıtık ameliyatı için hastaneye sevk edildiğinde askerler tarafından hastanede dövüldüğünü, şikayeti üzerinden 2 gün geçtikten sonra bu olay nedeni ile tutanak tutulduğunu, şu an darp izlerinin geçtiğini, cezaevinde kendilerine gitmek istediğiniz kursları yazın denmesine rağmen başka kurslara gönderildiklerini, etkinlik cezasının sık sık uygulandığını bu nedenle 5 ay içinde yalnızca 2-3 kez halı sahaya çıkabildiğini, sorunun çözümünü istediklerini, **kendisini darp eden kişilerden şikayetçi olduğunu ve hukuksal destek istediğini ifade etmiştir.**

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

### 3.12.M.T.:

16 yaşında, 3 aydır Şakran'da. Diyarbakır Cezaevinden sevk edilmiş.

Görüşmede; Ceza evinden memnun olduğunu, koğuş ağabeylerinin her zaman onlarla ilgilendiğini, kendisine karşı olumsuz bir davranışta bulunulmadığını, ama arkadaşlarından cezaevinde bulunan diğer çocuklara karşı kötü muamele yapıldığını duyduğunu, unlu mamuller kursuna katıldığını, cezaevinde sinemaya gittiklerini, buradaki şeyleri Diyarbakır'da göremediğini, açık sahada günde 1 saat kaldıklarını, Diyarbakır'da ise bu sürenin 15-20 dakikayı geçmediğini, kendisinin hiç müşahede de kalmadığını disiplin cezası da almadığını, haftada 1 kez 10 dakika ailesi ile telefonda konuştuğunu, koğuş arkadaşları ile birlikte gazete alabildiğini, yemekleri güzel ve yeterli bulduğunu, hatta fazla geldiğini ifade ederek kendisinin bir şikayeti olmadığını, beyan etti.

### 3.13.İ.A.: 16 yaşında, hüküm özlü.

-Mersin Cezaevinden nakledildiğini, nakilden itibaren ailesini yalnızca 1 kez görebildiğini,

-Biz koğuşta, arkadaşlarımızla laf yarışı yaptığımız zaman çay ocağının yanında "baş memur" odasında E..... Müdür ve Er.... Müdür'ün (gözlüklü, kısa boylu) kendisini dövdüğünü, yine 2 hafta önce süngerli odaya götürülüp dövüldüğünü, E..... Müdür'ün T..... ve Er....Müdüre kendisini dövmeleleri için talimat verdiğini,

-Cezaevi idaresinin (aralarında husumet bulunan) M.Ö. isimli çocuğu kendi koğuşuna verdiğini bu çocuğun kendisini darp ettiğini,

-Süngerli oda da 2-3 saat kaldığını sonrasında müşahede odasına atıldığını, müşahede odasında ise 35 gün ve 50 gün olmak üzere uzun sürelerle kaldığını, cezaevine heyet geldiği dönemlerde müşahede de bulunan çocukların koğuşlarına çıkarıldığını,

-Mersin Cezaevinden geldiğini, gözüne demir battığı için 2 kez Ankara'da ameliyat olduğunu, Ege Üniversitesi dahil olmak üzere 4 kez doktora muayene olduğunu ancak tedavisinin sağlanmadığını,

-Unlu mamuller kursunu katılmak istediğini ancak kendisini bilgisayar kursuna yazdırdıklarını, gitmek istememesi üzerine tekrar müşahedeye alındığını ifade etti.

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

### 3.14.İ.Ç.:

Tutuklu, 3,5 ay önce Mersin Cezaevinden nakledilmiş.

-2 ay önce arkadaşları ile (G. T., M., M., Ö., A. Ç. ) havalandırmada Kürtçe türkü söylerken “slogan attıkları” düşünülerek E.... Müdür’ün odasına götürüldüğünü, burada bizzat E..... Müdür’ün kendilerini dövdüğünü, sonrasında ise gardiyanların müşahede odasına attıklarını, en ufak anlaşmazlıkta dahi çocukların önce süngerli odaya alınarak dövüldüğünü arkasından müşahede odasına alındığını,

-Tecavüz iddialarını duyduğunu (M.O.’nun tecavüze uğradığını yine B10 koğuşunda bulunan iki kardeşe tecavüz edildiğini duyduğunu ) ancak tanık olmadığını,

-Yemeklerin yetersiz ve hijyen olmadığını, ifade etmiştir.

### 3.15. M.E., M.Ö., G.T., M.O., E.Ç., A.A.;

Cezaevi idaresine yönelik hiçbir şikayetlerinin olmadığını, koğuştakilerle kardeş gibi geçindiklerini aralarında hiçbir zaman kavga çıkmadığını, büyüklerin küçükleri sevip koruduklarını, koğuş ağabeylerinin kendilerini kollayıp gözettiğini, beraber dini sohbetler yaptıklarını, kendilerine namaz kılmayı öğrettiklerini, bazen küçük şakalaşmalarda (itişip, kakışmalarda) Müdür’ün odasına götürüldüklerini, ora da kendilerine nasihatle bulunulduğunu, hiçbir kötü muameleye maruz kalmadıklarını (aralarında müşahede odasında kalanlar olmakla beraber), tecavüz iddialarının doğru olmadığını ifade etmişlerdir.

## 4. CEZAEVİNDE İLAÇ KULLANIMI

Çocuklar ile yapılan görüşmeler de çocuklara yaygın bir biçimde ilaç (Seroquel) verilmekte olduğu bilgisi edinilmiştir. Bu ilacın çocuklar tarafından uyku ilacı olarak bilindiği, Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından yayımlanan Seroquel XR<sup>1</sup> ilacı hakkında verilen bilgilere göre kullanılan ilacın

<sup>1</sup> [http://www.ieg.gov.tr/Folders/Indication/Ruhsat%C4%B1%20%C3%9Cr%C3%BCnler-2%20%C5%9Eube%20M%C3%BCd%C3%BCr%C4%9F%C3%BC/seroquel%20endikasyon\\_cc8a727.pdf](http://www.ieg.gov.tr/Folders/Indication/Ruhsat%C4%B1%20%C3%9Cr%C3%BCnler-2%20%C5%9Eube%20M%C3%BCd%C3%BCr%C4%9F%C3%BC/seroquel%20endikasyon_cc8a727.pdf)

## ENDİKASYONLAR

# İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

SEROQUEL XR şizofreni tedavisinde endikedir.

SEROQUEL XR, Seroquel XR idame tedavisi gören, stabil şizofreni hastalarında nökslerin önlenmesinde etkilidir.

SEROQUEL XR orta- ileri derece mani ataklarının tedavisinde endikedir.

SEROQUEL XR bipolar bozukluğa eşlik eden depresif atakların tedavisinde endikedir.

SEROQUEL XR bipolar bozukluktaki manik veya depresif atakları ketiapin tedavisine cevap vermiş hastalarda rekürrenslerin önlenmesinde endikedir.

SEROQUEL XR majör depresif nöbet tedavisinde, diğer antidepresan tedavilere cevap alınamayan durumlarda endikedir.

## POZOLOJİ VE UYGULAMA ŞEKLİ

### Pozoloji:

SEROQUEL XR, aç karnına olmak üzere günde bir defa kullanılmalıdır. Tabletler bütün olarak yutulmalı, bölünmemeli, çiğnenmemeli ya da ezilmemelidir.

### Uygulama sıklığı ve süresi:

#### Erişkinler:

**Şizofreni tedavisinde ve bipolar bozukluğa eşlik eden orta - ileri derece manik atakların tedavisinde:**

SEROQUEL XR yemeklerden en az 1 saat önce verilmelidir.

Tedavi başlangıcındaki günlük dozlar; birinci gün 300 mg, ikinci gün 600 mg'dır. Önerilen günlük doz 600 mg olmasına rağmen eğer klinik olarak gerekli ise günlük doz 800 mg'a çıkılabilir.

Kullanılan doz, alınan klinik yanıt ve hastanın tolerabilitesine bağlı olarak, günde 400-800 mg arasında değişen etkili doz sınırları arasında kalacak şekilde ayarlanmalıdır. Şizofrenideki idame tedavisinde, doz ayarlanmasına ihtiyaç yoktur.

### Bipolar bozukluğa eşlik eden depresif atakların tedavisinde:

SEROQUEL XR yatarken alınmalıdır.

Tedavinin ilk 4 gününde alınacak toplam günlük dozlar 1. gün 50 mg, 2. gün 100 mg, 3. gün 200 mg ve 4. gün 300 mg'dır. Önerilen günlük doz 300 mg'dır.

Klinik çalışmalarda, 300 mg grubu ile karşılaştırıldığında 600 mg grubunda ilave bir fayda gözlenmemiştir.(bakınız bölüm 5.1) Bireysel hastalar 600 mg dozdan fayda görebilir. 300 mg'dan yüksek dozlar, bipolar bozukluk konusunda deneyimli doktorlar tarafından başlatılmalıdır. Bireysel hastalarda, torensla ilgili olaylar olması durumunda, klinik çalışmalarda minimum 200 mg'a kadar doz azaltılmasının değerlendirilebileceği belirtilmiştir.

**Bipolar bozuklukta nökslerin önlenmesi tedavisinde:** Akut tedavide SEROQUEL XR'ye cevap vermiş hastalarda, bipolar bozukluğun manik, karma veya depresif ataklardaki rekürrenslerin önlenmesi tedavisinde, yatmadan önce aynı dozda SEROQUEL XR uygulanmasına devam edilmelidir. SEROQUEL XR dozu, her bir hastanın klinik cevabına ve toleransına bağlı olarak günde 300-800 mg'lık doz aralığında değişebilir. İdame tedavisi için en düşük etkin dozun kullanılması önemlidir.

### Majör depresif bozukluğun tedavisinde:

SEROQUEL XR gece kullanılmalıdır.

Başlangıç dozu olarak 1. ve 2. gün 50 mg ile başlanmalı ve 3. ile 4. gün 150 mg'a çıkılmalıdır. Daha sonra her bir hastanın klinik cevabına ve toleransına bağlı olarak 50 ila 300 mg'lık doz aralığında aşağı veya yukarı başka ayarlamalar yapılabilir.

### SEROQUEL çabuk-salımlı tabletlerden geçiş:

# İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

oldukça ciddi nitelikte yan etkileri bulunan, 18 yaşından küçükler için kullanılmayacak nitelikte bulunduğu, şizofreni tedavisinde, orta- ileri derece mani ataklarının tedavisinde, bipolar bozukluktaki manik veya depresif atakları ketiapiin tedavisine cevap vermiş hastalarda rekürrenslerin önlenmesinde, majör depresif nöbet tedavisinde, diğer antidepresan tedavilere cevap alınamayan durumlarda kullanılan nitelikte ilaç olduğu bilgisi alınmıştır.

## VII. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ:

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 9 Aralık 1988'de *"Herhangi Bir şekilde Gözaltında Tutulan Ya Da Hapse Konulan Tüm Kişilerin Korunmasına Dair İlkeler Bütünü"* ile 14 Aralık 1990 tarihinde *"Tutuklulara Uygulanacak Muamelenin Temel İlkeleri"* kabul edilerek Birleşmiş Milletler bünyesinde doğrudan

---

SEROQUEL film tablet (çabuk salımlı Seroquel tablet) kullanarak tedavileri devam eden hastalarda kullanım kolaylığı sağlamak için, kullandıkları günlük toplam doz kadar SEROQUEL XR verilerek tedavilerine devam edilebilir. Bireysel doz ayarlamalarına ihtiyaç duyulabilir.

### Özel popülasyonlara ilişkin ek bilgiler :

#### Böbrek/karaciğer yetmezliği:

Böbrek yetmezliği olan hastalarda doz ayarlanmasına ihtiyaç yoktur.

Ketiapiin, yaygın olarak karaciğerde metabolize edilir. Bu nedenle SEROQUEL XR, karaciğer yetmezliği olduğu bilinen hastalarda, özellikle tedavinin başlangıç döneminde dikkatli kullanılmalıdır. Karaciğer yetmezliği olan hastalarda tedaviye, günde 50 mg ile başlanmalıdır. Daha sonra doz, alınan klinik yanıt ve hastanın tolerabilitesine bağlı olarak, günde 50 mg'lık artışlarla, etkili doza yükseltilebilir. Ciddi karaciğer yetmezliğinde kullanılmamalıdır.

#### Pediyatrik popülasyon:

SEROQUEL XR'nin güvenlik ve etkinliği, çocuklarda ve adolesanlarda değerlendirilmemiştir. 18 yaşın altındakilerde kullanımı önerilmez.

#### Geriatrik popülasyon:

Diğer antipsikotikler gibi SEROQUEL XR de yaşlılarda, özellikle tedavinin başlangıç döneminde dikkatle kullanılmalıdır. Yaşlı hastalarda (>65 yaş) SEROQUEL XR doz titrasyonunun, genç hastalardakinden daha yavaş yapılması ve günlük terapötik dozun daha düşük tutulması gerekebilir. Ketiapiinin yaşlı hastalardaki ortalama plazma klerensi, gençlerdekine kıyasla % 30-50 arasında değişebilen oranlarda azalmıştır. Yaşlı hastalarda tedaviye, günde 50 mg ile başlanmalıdır. Daha sonra doz, alınan klinik yanıt ve hastanın tolerabilitesine bağlı olarak, günde 50 mg'lık artışlarla, etkili doza yükseltilebilir.

Bipolar bozukluk çerçevesinde 65 yaş üzeri hastalardaki depresif ataklarda etkinlik ve güvenlik değerlendirilmemiştir.

Majör depresif bozukluğu olan yaşlı hastalarda tedaviye 1-3 günler 50 mg ile başlanmalı, 4 gün doz 100 mg'a ve 8.gün 150 mg'a yükseltilebilir. 8 günden itibaren hastanın klinik cevabına ve tolerabilitesine bağlı olarak doz 300 mg'a kadar artırılabilir (bkz.bölüm 5.1)

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

mahkumluğu ilgilendiren mevzuat düzenlenmiştir. Birleşmiş Milletler'in diğer insan hakları metinleri de mahkumluk koşullarını ilgilendiren hükümler barındırmaktadır. Bunlar arasında 10 Aralık 1948 tarihli *"İnsan Hakları Evrensel Bildirisi"* 5. maddesinde *"Hiç kimse işkenceye, zalimane, gayri insani, haysiyet kırıcı cezalara veya muamelelere tabi tutulamaz"* düzenlemesi, 16 Aralık 1966 tarihli *"Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi"* nin 7. maddesinde *"Hiç kimse işkenceye veya zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezaya maruz bırakılamaz"*, şeklindeki düzenleme, 10 Aralık 1984 tarihli *"İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ve Onur Kırıcı Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme"* nin 2. maddesinde *"Hiçbir istisnai durum, ne harp hali ne de bir harp tehdidi, dâhili siyasi istikrarsızlık veya herhangi başka bir olağanüstü hal, işkencenin uygulanması için gerekçe gösterilemez"* biçiminde ki düzenlemeler ile 20 Kasım 1989 tarihli *"Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi"* Yine Avrupa Cezaevi Kuralları'nın ilk maddesinde *"Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkese, insan haklarının gerektirdiği gibi saygılı davranılmalıdır"* denilmektedir. Bu belgelerinde de benzer ifadeler bulunmaktadır. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 2. maddesinde ise *"Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz"* ifadeleri yer almaktadır.

Mahkumlar ile ilgili uluslararası belgelerde ve ulusal kanunlarda asgari şartlara dair düzenlemeler yapılmış bulunmaktadır. Özellikle çocuk ve gençlerin tutulma koşullarının ayrı değerlendirme ve denetlenmeye tabi tutulmasında insan haklarının korunması ve hapsedenine ek bir cezalandırmaya dönüşmemesi için bir zorunluluk durumunun olduğunu belirtmek isteriz.

**Ege Üniversitesi Psikoloji Bölümü Sosyal Psikoloji Anabilim dalında, Profesör Melek Göregenli tarafından aktarılan,** 1973 yılında, psikolojik olarak sağlıklı, normal bir grup kolej öğrencisinin, **Stanford Hapishane Deneyi** (Stanford Prison Experiment - SPE); Haney, Banks, & Zimbardo, 1973) olarak bilinen çok ünlü bir sosyal psikoloji araştırmasında, gerçek bir hapishane biçiminde düzenlenmiş olan laboratuvar ortamında geçirdikleri altı gün sonunda, ciddi bir şekilde dönüşüp farklılaştıkları görülmüştür.

Deneyden önce, nazik ve sorumluluk duygusu olan ve bir kısmı kendini barışçı veya Vietnam Savaşı *"güvercinleri"* olarak tanımlayan bu genç insanların çoğu, **"gardiyan"** rolü oynadıkları kısa bir sürenin sonunda, tamamen tesadüfi olarak **"mahkum"** rolü oynayan akranlarına kötü davranmaya başlamış ve eylemlerinin onlarda oluşturduğu ve açıkça görülebilen acıya duyarsızlaşmışlardı. Bazıları, mahkumları rahatsız etmek ve küçük düşürmek için sadistçe yollar bulmuş ve daha insafli olan

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

sahte-gardiyanlardan hiç biri, tanıklık ettikleri suiistimal ve kötü muamele karşısında bir müdahale veya şikayette bulunmamışlardı.

Mahkumlara karşı en kötü davranışlar, **gece vardiya değişimleri sırasında ve gardiyanların, araştırma ekibinin gözetim ve müdahalesiyle karşılaşmayacaklarını düşündükleri durumlarda** gerçekleşmişti.

İki hafta olarak planlanan deney, yalnızca **altı gün sonra bitirilmek zorunda kalınmıştır**, çünkü bu deney, katılımcıların çoğunu, araştırmacıların tahmin etmediği ve hazırlıklı olmadığı kadar ciddi ve acılı bir biçimde etkilemiştir.

Bu deneyin amacı, **durumsal koşulların, bağlamın, farklı kişisel özelliklere sahip insanlarda yaratabileceği ortak etkiyi** araştırmaktır. Cezaevleri, sadece örnek bir sosyal bağlam olarak seçilmiştir. Oysa deney sonucunda, sıradan üniversite öğrencilerinin **gardiyan ve mahkum olmakla ilgili sahip oldukları kalıplar ve gerçek olmayan-geçici bir hapishane ortamının bile insanları nasıl etkileyebileceğine** ilişkin hiç beklenmedik bulgular ortaya çıkmış ve bu şok edici sonuçlar kamuoyunda ve medyada büyük ilgi uyandırmış, pek çok akademik yazı ve yorumun odağı haline gelmiştir.

Bu çalışmada gözlenen negatif, antisosyal reaksiyonların, **farklı boyutlarda kötü kişilikler'in bir araya gelmesi ile yaratılan bir ortamın ürünü değil**, temel olarak **normal bireylerin davranışlarını bozabilen ve yönlendirebilen patolojik bir ortamın sonucunda** oluşması söz konusudur. Buradaki anormallik, bu duruma maruz kalanların değil, durumun, ortamın sosyal-psikolojik yapısında bulunuyordu. **İnsanları birbirine karşı her türlü kötü muamele yapmaya teşvik eden asıl olarak hapishane ortamının kendisidir.**<sup>2</sup>

Sosyolog Erving Goffman'ın "total kurum" olarak nitelendirdiği bu kurumlar insan hakları ihlalleri yaratmaya uygun zeminler olarak sunarlar. Goffman, "total kurum" derken, içerisinde tutulanlara karşı doğrudan müdahaleye izin veren, yönetenlere içeridekiler üzerinde tahakküm hakkı ve olanağı tanıyan kurumları kasteder. Bu kurumlar "kapalı"dırlar. Çift yönlü bir kapalılıktır bu. Kapatılan kapılar bir yandan içeridekileri kapalı tutarken, aynı zamanda dışarının içeriye ulaşmasına da engel olur. İçeriye dışarıya karşı bilinemez kılar. İşte bu kapalılık, bu çift yönlü kapatılma hali bu "total kurumlar"daki insan hakları ihlallerinin zeminini hazırlar. Birleşmiş

---

<sup>2</sup> Melek Göregenli, Bianet, Cezaevleri ve Bilimsel Gerçekler, 06 Eylül 2003

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

Milletlerin “Özel İhtiyaçlara Sahip Mahkumlar Üzerine El Kitabı”nda da bu yöndeki tespiti yer verilmektedir:

Tüm mahkumlar bir noktaya kadar savunmasızdır. Bir grup insan özgürlüğü kısıtlanıp diğer bir grup insanın otoritesi altına yerleştirildiğinde ve bu durum kamuoyunun denetimine geniş ölçüde kapalı bir çevrede gerçekleştiğinde gücün kötüye kullanımının yaygın olduğu kanıtlanmıştır.<sup>3</sup>

Mahkumlara yönelik olarak özgürlüklerinden yoksun bırakılması seyahat hakkı ve özgürlük hakkı dışındaki tüm kişi özgürlüklerini kullanabilecekleri ve bu alanlara yapılan her müdahalenin ayrı bir cezalandırma aracına dönüşeceğine dair bilincin oluşması gerekmektedir. Bu alanlara yapılan her müdahalenin etkin, bağımsız mekanizmalarca soruşturulmalı ve etkin sonuçların kamuoyunda da görünür kılınması yaşanacak olan ihlallerin azalmasına katkı sunacaktır.

### 20 ÇOCUK VE GENÇ MAHKUMLAR İLE YAPILAN GÖRÜŞME SONUCUNDA ALIĞA/ŞAKRAN ÇOCUK VE GENÇLİK KAPALI CEZA İNFAZ KURUMUNDA;

1. İzmir Barosu Çocuk Hakları ve Cezaevi Komisyonu üyelerinin bu rapor kapsamında çocuklarla yapmış oldukları görüşmelerden;
- Şakran Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda disiplin sağlamaya yönelik olmak üzere bir kısım çocuk ve gençlerin ( ortak anlatımlar üzerine: yarım metre boyunda plastik boru ile kameraların olmadığı müşahede odasında, mavi oda ve müdürün odasında ) darp edildiği,
- Müşahede adı altında uzun sürelerle hücre hapsine tabi tutulduğu,
- Fiziksel şiddetin yanında cezaevi idaresinin çocuk ve gençlere yönelik “yumuşaklar koğuşuna göndeririz, hakkınızda tutanak tutarız, müşahedeye, mavi

<sup>3</sup> Özel İhtiyaçlara Sahip Mahkumlar Üzerine El Kitabı, UNODC Ceza Adaleti El Kitapları Dizisi, 2009, s.iii

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

*odaya yollarız, atölyelerden alıkoyarız vb.” tehditlerle psikolojik şiddet uyguladığı yönünde bir kanı oluşmuştur.*

- Kötü muamele iddialarının kamuoyuna yansımaları üzerine cezaevi idaresi şikayetçi çocuklar üzerinde (görüşmeler bölümünde yer alan S.B. anlatımlarından açıkça anlaşılacağı üzere) baskı kurmuş, tehdit etmiş, aralarında husumet bulunan çocukları aynı koğuşa almak sureti ile şikayetçi çocukların darp edilmelerine uygun ortam hazırlanmıştır. **Avukatlar bir kısım görüşmeciler üzerinde darp bulgularına rastlamışlardır.**
- Cinsel istismar, cinsel saldırı iddialarına ilişkin olarak görüşmeciler bir görgülerinin olmadığını ancak duyumlarının bulunduğunu belirttiklerinden net bir kanıya ulaşmak mümkün olmamıştır. Ancak aktarımlarda cinsel saldırı mağduru olduğu iddia edilen M. O. ile yapılan avukat görüşmesinde *“iki infaz koruma memurunun tüm görüşme boyunca sert bir vücut dili eşliğinde gözlerini M.O.’dan bir saniye ayırmaksızın takip etmeleri”* görüşmeci avukatlar tarafından olağan dışı ve şüpheli bulunmuştur.
- Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Havana Kurallarının Disiplin Usullerine ilişkin düzenlemesinde; *Disiplin tedbirleri ve usulleri, güvenliği sağlama ve düzenli bir topluluk yaşamını sürdürme amacına dayanır, çocuğun insan onuruna saygı gösterilmesini öngören bu tedbir ve usuller, çocuğa adalet duygusu, özsaygı ve herkesin temel haklarına saygı gösterme alışkanlığını kazandırma gibi kurumsal bakımının temel amaçlarına uygun olur, fiziksel ceza, karanlık bir hücreye konulma, kapalı veya tek kişilik bir odaya hapsedilme veya çocuğun fiziksel ve ruhsal sağlığını bozacak türden zalimce, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele oluşturabilecek herhangi bir disiplin tedbirinin uygulanması kesinlikle yasaktır,* denilmekteyken, Şakran Çocuk ve Gençlik Ceza İnfaz Kurumunda görüşmeler yapan komisyon üyesi avukatlarda, çocukların insan haklarının cezaevi idaresince ihlal edildiği yönünde bir kanaat oluşmuştur.

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

2. Avukat görüş odasında yapılan görüşmeler esnasında bir kısım infaz koruma memurunun *“kulağını cama yapıştırıp konuşmaları duyma girişimi, yine iki infaz koruma memurunun hazır ol vaziyette gözlerini görüşmeci çocuğa dikerek beklemleri”* cezaevi idaresinin görüşmeciler üzerinde baskı kurma çabaları olarak değerlendirilmiştir. Görüşmecileri rahatlatmak amacı ile söylenen: *“merak etmeyin görüşmeyi izleyebilirler ama konuşulanları duymuyorlar”* sözlerini görüşmeci çocuk :*“dışarıdan duyulmadığını nerden biliyorsunuz, keşke gerçekten kimsenin duymadığı, görmediği bir ortamda görüşmeler yapabilseydiniz”*, sözleri yaşadıkları kaygı ve korkunun yansıması olarak algılanmıştır. Rapora konu bir kısım görüşmeler esnasında avukat-müvekkil görüşmelerinin mahremiyet ve gizliliği ortadan kalkmıştır.
3. Uluslararası sözleşmeler gereğince tutulan çocuklara sadece tedavi amacı ile ilaç verilmesi mümkün olup, kısıtlama amacına yönelik olarak ilaç verilmesi kesinlikle yasaktır. Hal böyle iken görüşmeci çocuk ve gençler arasında **uyku hapi olarak tarif ettikleri (Seroquel)** adlı ilacın yaygın kullanımı kaygı verici boyutta görülmüş, **bu ilaca yönelme/yönelme nedenleri cezaevi koşulları ve uygulamalarının birçok açıdan sorgulanması sonucunu doğurmuştur.**
4. Günde 1 saatlik atölye çalışmaları dışında çocuklar zamanlarının tamamını ünitelerin ortak kullanım alanlarında bulunan sandalyelerde (kendi ifadeleri ile) tüneyerek geçirmektedirler. Bu sürenin büyük bir çoğunluğunda ünite ağabeyleri denen ve koşullardan sorumlu olan infaz koruma memurları çocuk ve gençlerle İslam dini çerçevesinde dini içerikte sohbetler yapmakta ve namaz kılmayı öğretmektedirler. Bu uygulamanın farklı dini ve kültürel inançlar ile manevi değerler ve bunların uygulamalarının göz ardı edilmesine neden olacağı ve çocuk ve gençlerin din eğitiminden, öğretiminden veya dini faaliyetlerden serbestçe ayrılma haklarını ihlal edeceği kanısını taşımaktayız.

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

5. Çocukların tahliyeleri halinde toplumla bütünleşmelerini kolaylaştırma amacına yönelik olan atölye çalışmalarından yeterince faydalandırılmadığı, istedikleri kurslar yerine talep olmayan kurslara yönlendirildikleri, disiplin sağlamaya yönelik müşahede altına alma, mavi odaya kapatma cezaları nedeni ile çocukların atölye çalışmalarını sertifika almalarını sağlayacak oranda takiplerini imkânsız kılındığı, 1 yıldır ceza infaz kurumunda bulunan bir çocuğun halen okuryazar olmaması düşündürücü görülmüştür. Atölye çalışmaların sadece çocuklara yönelik tutulduğu, gençlerin atölye çalışmalarından faydalandırılmamasına ise bir anlam verilememiştir.

6. Anayasa'nın 36. maddesi hak arama hürriyeti başlığı ile herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu kuralını getirmiştir. Herhangi bir kısıtlama ve engellemeye bağlanmadan herkese tanınmış olan bu hak yargılama aşamasının tüm işlemlerin adillğini ifade etmektedir. Kovuşturma sırasında yapılacak tüm işlemlerin hukukilik denetiminin sağlanması ise adil yargılanma hakkının ayrılmaz bir parçasıdır.

Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin Kullanılması Hakkında Yönetmelik gereğince çocuk ve gençler yargılamalarının devam ettiği mahkemelerdeki duruşmalara katılamamakta, avukatları ile görüşememektedirler. Böylece ceza yargılamasının evrensel ilkelerinden vasıtasızlık, silahların eşitliği ilkeleri gibi adil yargılanma hakkının öğeleri ihlal edilmektedir.

Bu nedenle Anayasa'ya, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ne ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na aykırı düzenlemeler içeren söz konusu yönetmeliğin iptali büyük önem taşımaktadır.

7. Havana Kuralları gereğince; tutulan her çocuğa çocuğun damgalanmışlık hissini engellemek ve çocuğun özsaygısını ve toplumla bütünleşmesini iletirmek amacı ile hem önleyici hem de tedaviye yönelik olmak üzere

## İzmir Barosu Başkanlığı, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu 2013

kurumda kalan çocukların sayısı ve ihtiyaçları ile orantılı hemen ulaşılabilecek yeterli tıbbi imkan ve donanım ile, önleyici sağlık hizmetlerinde eğitim görmüş ve acil tıbbi durumlara müdahale edebilecek sağlık görevlilerine erişimin mümkün olması gerekmektedir. Çocukların anlatımından ceza infaz kurumunda haftanın her günü doktor olmadığı, sevklerin en az birkaç gün olacak şekilde gecikmeli yapıldığı, revire çıkarıldıklarında rahatsızlığın özel koşulları değerlendirilmeksizin basit tıbbi müdahalelerin uygulandığı bu nedenden dolayı sağlık sorunlarının süregelenleştiği, hastaneye sevk esnasında, nakil aracında, hastanede jandarma tarafından darp edilen hasta çocukların bulunduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu anlatımlar nedeni ile doktora erişim ve tedavi haklarının engellendiğine dair komisyon üyelerinde bir kanaat oluşmuştur.

8. Uğradığı haksızlık karşısında hak arama mücadelesine girmek isteyen çocuk ve gençlerin etkin şikâyet ve soruşturma mekanizmalarından yoksun bırakıldığı anlaşılmıştır.
9. Hapishaneler, bağımsız izleme kurulları, sivil toplum örgütleri tarafından izlenmeye açılmalıdır. Siyasal iktidarın ve idarenin uzantısı olarak davranmayan sivil toplum örgütlerinin, hapishanelerde izleme yapmasına olanak tanıyan bir sistem devreye sokulmalıdır. Hapishanelerde izleme faaliyetlerini düzenleyen 4681 sayılı “Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu” ile kurulmuş olan Cezaevleri İzleme Kurulları’nın mevcut haliyle yetersizliği tartışmasız bir haldir.
10. Tutuklama mekanizmasının çocuk ve gençlerde başvurulacak son tedbirlerden olması gerektiği mevzuatımızda da yer almasına rağmen, bu tedbire çok sık bir biçimde başvurulması, en önemli sorun olarak durmaktadır.